JUTURAAMAT

Nr. 146 „RAHVALEHE" maksuta kaasanne. 10. detsembril 1932.

Yksetu naine

H. SCHOBERTI romaan.

Moto: Olen naine — järjekindlult on mul õigus armastusele.

22

Corinna tuksatus. Mida siin see noor valust moondunud suu nii kindlasti välja rääkis, puudutas armi, mis valutas ikka veel, kuigi ta võitles energiliselt selle vastu. Ja ühtlasi nägi ta Sonjas ürgpildi seilest, mida ta kord nii kibedasti vihanud. Kuid endine Corinna oli surnud. Ta ei tohtinud olla kade ühelegi, kellele saanud osaks armastus.

„Oma eestkostja silmi all pidin lõpetama gümnaasiumi, ilma et oleksin tohtinud maitsta, nagu teised tüdrukud, nooruserõõme", jatkas Sonja kurvameelselt. „Ma elasin hullemini kui kloostris. Siis tulin ma siia." Ta ohkas sügavasti, sulges silmad ja nõjatus tahapoole. Tema magus lapsenägu oli kahvatu nagu surm. „Kole on siin loengusaalides, ja veel hirmsam anatoomikus." Ta judises. „Ma ei usu, et suudan vaadata seda pealt ja lõppeks veel ise asuda elava inimese kallale.. aga vaadake, üks hea külg oli sel ometi. Ma õppisin tundma Fjodori."

Corinna kõhatas.

„Jah, ma armastasin teda, ja tema mind," nuuksus Sonja kibedasti ja ringutas käsi. „Esimene kord, kus mind armastas keegi inimene. Aga et ta jättis mu maha, murrab südame. — Oo, surm oleks olnud siiski parem, ainus pääsetee minule."

„Teie pole enesetapja!" ütles Corinna kuivalt.

Aga Sonja karjatas metsikult: „Kas teie tunnete ahastust? Kas teie teate, mis tähendab, kui ei omata ühtki lähemat inimest maa peal? — Kui teie poleks tulnud, kes teab, kas oleksin olnud veel elavate seas."

„Mispärast jättis ta teid maha?" küsis Corinna. Ta ei saanud parata, ta tundis nagu väikest võidurõõmu. See tüdruk siin oli ju ilus, noor ja eht naiselik oma tunnetes; ja sellegipärast oli ta jäetud maha. Armastus oli toonud talle ainult kurvastust ning valu.

Tüdruk peitis näo käte taha ja nuttis jälle. „Meil polnud raha", karjus ta lõppeks, „see viletsa närune raha puudus, muidu — oh, muidu poleks me küll lahku läinud. — Mis mul on, on nii vähe, seilest jatkub ainult, et mitte näälka surra, ja Fjodoril polnud ka palju. Tema isa on vali, karm ning tõsine mees, kes hoiab oma poega ohjes. Keegi olevat talle öelnud, et

„Ärge jätke mind üksi!"

tema poeg elavat siin kellegi poola naisüliõpilasega ..."

Ta peatus hetkeks, heitis ehmunud pilgu Corinnale ja ütles siis otsustavalt: „Kuna ma nõipalju õelnud, peate kuulma kõik. Ma armastasin nimelt Fjodori üle kõige, -- tema oli esimene inimene, kes võttis mu oma kaenla ning ütles, et mina olevat talle rohkem kui terve maailm. — Seal ei saanud ma enam mõeldа, arvestada ega kaaluda, mida võib teha ja mida mitte. — Ma asusin elama tema juure, sest ma ei tahtnud olla tundigi üksi. -- Ja nüüd — võite põlata mind", lisas ta poolarglikult, pooltrotsilikult.

Corinna ei vastanud midagi. Osalt haaras teda nagu kadedus selle tüdruku vastu, kellele noortes aastates saanud osaks see, mille järele tema igatsenud kogu oma eluaja; osalt tõrkas temas vooruslik põlastav kõrkus, kuigi see voorus oli talle peale sunnitud.

Kui Sonja ei saanud vastust, jatkas ta oma vaikse väriseva häälega: „Ma armastasin teda nii väga — ja ma olin õnnelik, — nii lõpmata õnnelik. Kas te teate ka, et võib olla õnnelik, kuigi see patt? — Mina aga ei kartnud pattu, sest ma mõtlesin, et kõik peab jääma nõnda — alaliseks. Aga siis tuli tema isalt tige kiri, et ta ei saatvat enam raha, kui poeg ei lahku Zürichist ja ei lähe õppima Saksamaale; tema pärast võivat ta surra nälga. Ja — siis ei tulnud tõepoolest enam raha — ja me hoidsime kokku, nälgisime — jah tõesti, me nälgisime. Mina oleksin meelsasti veelgi kannatanud, aga lõppeks muutus Fjodor kurvameelseks, tusaaeks; ta hakkas hädaldama, et rikub kogu oma elu, kui ta jääb kangekaelseks, ja siis — siis sõitis ta ära — alaliseks — ja jättis minu üksi."

Ta hädaldas ja nuukaus jälle ning ringuras ahastuses käsi.

„Niisugune selgrootu!" hüüdis Corinna põlastavalt. „Jah, nii on mehed! Õige väiklane egoistlik sugu, kui vaadata lähemalt, ent siiski — kui palju valatakse pisaraid nende pärast! — Aga lakake nüüd nutmast", ütles ta karmilt ja tõusis. „Muidu ei maga te kogu öö. — Ja seda peate ometi nägema, et too inimene ei väärі teie pisaraid."

„Oo siiski, siiski!" Sonja kobas põuest kirja ja ulatas teisele; paber oli kortsus, pisaratega joodetud, kiri segane, osalt kustunud, aga Corinna võttis selle ja luges kõik läbi, rida realt, sõna sõnalt.

Nagu põletav leek hoovas talle selleest vastu, kogelemine põhjatust kirest, mida läbistas metsik valu. Aga Corinna verd ei pannud see enam kihama, aeg, mil ta oleks olnud valmis andma poole elu niisuguste sõnade eest, lebas selja taga. Temale oli kiri vaid huvitav dokument inimlikkudest tunnetest. — Ainult üsna tilluke leib, nagu säde tuha all, et ta elus mitegi puhul petetud, et ta kunagi poinud maitsta saanud armastuse maasust, immitses temas.

Ta andis kirja Sonjale tagasi, ei öelnud aga ühtki sõna.

„Lähme nüüd parem magama."

Noor tüdruk jahmus ja klammerdas oma käed Corinna ümber. „Ärge jätke mind üksi!" anus ta jälle väriseva häälega. „Mul on selline hirm pika, pika öö eest. Ah, laske, ma jään teie juure!"

„See oleks suur lollus. Meie mõlemad -- vähemalt mina vajan homme selget pead ja palju jõudu. Mina pean magama."

Aga väike võttis tummas anumises veel tugevamini ta ümbert kinni. Corinna tundis tema kuumi käsi oma kuklal ja puisl ägedat löömist. „Nagu linnuke," mõtles ta äkki, „nagu poolsurnud heitunud linnuke!" Ja Badenbach tuli talle järsku meele, ja et ta kord hoidnud käes pisukest murdunud tiivaga linnukest, kelle suda põksus niisama tugevasti, nagu nüüd Sonja pulss. — Esmakordselt hoovas temast läbi naiselikku kaastunde voog, ja ta silitas kergesti noore piiga pead.

„Me võime ju jätta ukse lahti", ütles ta lohutavalt, „siis saame mõlemad, mida vajame."

Kui nad koos aejad nilsbisarnasest uksesügavusest koristasid, Sonja seejuures tihti komistas ja selle üle naerma puhkes, mõtles Corinna teatud põlgusega: „Niisugused nad on, need naised, keda ihaldavad mehed! Nende hasvad ning valud ei ulatu kaugemale kui nõolapisted, nende mõtted ja tunded on niisama hajutavad nõgu pilved, või tuul, mis ei jäta järele jälgi!"

Ja imestudes mõõtis ta end ilusa väikse Sonjaga ning nägi, kui kõrgele ta oli tõusnud aastate kestel oma kaasõdedest.

Kui kõik korras, võttis Sonja Corinna käe alt kinni ja soovitas, et ta kartvat minna pimedasse tuppa, kui teine ei tule kaasa ja ei võta maast revolvrit.

Corinna läks, tõstis revolvri põrandalt ja võttis selle endaga kaasa. Ta imestas, et ta seda kõik tegi ja vihastus, et ei saanud jääda magama, vaid pidi kuulama kõrvaltuppa, kas Sonja veel nutab. Alles siis, kui ta kuulis rahulikku hingamist, tõmbas ta huuled pilkavale naeratusele.

„Laps!" mõtles ta põlastavalt. „Kuid seda liiki, keda eelistavad mehed."

Järgneval ennelõunal oli Corinna laboratooriumis haruldaselt hajameelne. Enam kui kord tabas ta professori imestunud pilgu, häbenes, ei saanud aga midagi parata. Pea valutas, ja teravad haisud, mida ta harilikult tähelegi ei pannud, olid vastikud. Ta poinud endaga põrmugi rahul ja

sõitles endamisi Sonjat, et see kiskunud ta välja palavikulisest innust ning tõelisest andumisest tõõle. Lõunavaheajal, mida ta hartlikult kunagi tähele ei pannud, oli ta aegsasti valmis väljaminekuks. Mingi tagakihutav rahutus oli temas, nagu jääks ta kodu millestki ilma. Ja omasti oli asjata, et ta läks oma korteri, proua Fluen poinud seal, ja ta ei leidnud oma kasinat lõunasööki. Võib-olla oli ta rahutu oma noore tuttava pärast.

„Mis ajab teid siis täna nii ruttu välja?" küsis professor oma rahulikku naeratusega, kui ta ise avas ukse. „Kas minu eilsed sõnad mõjutasid?"

Corinna hammustas tusaselt huuli. Professori valbunud kiidusõnade järele tundus talle ta oma käitumine naeruväärne.

„Ma katsun olla samaritlane", ütles ta üleoleva põlastava naeratusega. „Minu naaber, noor naisüliõpilane on haige, meie perenaine ära sõitnud, sellepärast pean juba tema eest veidi hoolitsema."

Professor jäi seisma ja vaatas Corinnale. Viimasele näis, nagu oleks õpetlane hämmastatud.

„Nii siis ikkagi naine! — See rõõmustab mind!" ütles ta ühikese vaheaja pärast. „Siis ei taha ma teid kauem kinni pidada."

Ta läks südamliku tervitusega. Corinna aga jäi seisma ja vaatas talle suurte silmadega järele. Või siis nii kaugele oli ta heitnud endast kogu naisellikkuse, et lihtne osavõtt inimesele, pani imestama teise. Kas pidi ta olema uhke sellele? Või oli see peidetud laitus?

Mis läks temale veel üldse korda maailm ,mis ei tahtnud temast teada midagi? Pidi ta imestuma, et oli saanud hakkama sellega? Seda mõeldes, kiirendas ta sammu, ja kui ta avas koridori ukse, kloppis tema süda valjusti.

Taevas oli tusane ning hall, kuumus üle läinud jahedasse vihmniiskesse temperatuuri. Corinna toas akna all istus Sonja mähitud tumedasse suurrätti, värises külmast ning oli kahvatu nagu surnu.

„Jumal tänatud, et olete siin," ütles väike väsinult ja vaatas sisseastujale lunastatud pilguga. „Ma usun tõesti, et jään tõeliselt haigeks."

„Ja, millega võin ma teid aidata?" küsis Corinna erutatult. „Kuidas tulete te üldse selle peale, et tungida nii endastmõistetavalt minu ellu? Mina ei vaja kedagi."

„Kuidas ma tulen selle peale? Teieta peaksin ma ju hukkuma, preili Müller," ütles väike väsinud hääl lohutult.

„Minuta? — Te tahate viat küll öelda: oma kallimata!" ütles Corinna pahaselt.

„Eilsest peale mõtlen ma, et armas jumal saatis teid tema asemele, et ma poleks nii ihuüksinda."

Corinna astus Sonja ette, pani käed puusa.

„Vaadake mulle otsa! Sarnanen ma jumalaläkitusele?"

Oma tigedasti leegitsevate silmadega, terava inetu näoga ja veidra riietusega ei avaldanud Corinna just kuigi usaldusliku muljet. Sonja aga ütles vaid: „Mul pole ainustki inimest peale teid siin maailmas. Teie ei jäta mind maha."

Corinna kõhatas ja vaatas aknast välja, siis ütles ta üsna teissugusel toonil: „Pange end riide ja tulge minuga lõunat sööma, teil on kindlasti kõht tühi."

Noor tüdruk vaatas üles. „Mul pole raha," ütles ta rahulikult.

„Millal te sõite viimati?"

„Tunaelle õhtul. — Aga ma ei tunnegi näiga — ma olen liiga kurb — ma ... ma ei võikski ..."

Corinna väljus sõna lausumata. Kui ta umbes poole tunni pärast laotas lauale söögimajast toodud auravad toidud, ei tarvitsenud ta sundida Sonjat. See söödetis suure isuga toidu kallale.

XIII.

Tagasi tulnud imestus proua Fluen oma naisüüriliste suurest sõprussidemest. Sonjale, kelle saatusest ta teadis rohkem kui tarvis, oli tal vaid pisuke kõrk kõrvaltunne — peale sallivuse. Aga oma preili Müller ees oli tal piiramata aukartus, kuigi ta südame põhjas ei sallinud teda hästi. Ta ei saanud kuidagi aru, et see väike elujanuline olend klammerdus sellise innuga vananevasse piigasse, ja veel vähem mõistis ta, kuidas preili Müller sellega leppis.

Aga see oli kord nii! Pehmed käsivarred, mis põlmusid ikka ja ikka jälle tema kaela ümber, ilus lapselik nägu, millele ta poinud sugugi armukade, olid aegamööda võitnud kogu pahatunde, ja kuna Corinna juba kord andunud noorele sõbrannale, tärkas temas jällegi tõraniseerimistahe, ja ta ei sallinud, et teisel oleks olnud kedagi peale tema. Sonja naeris selle üle säravate silmadega, alistus meeleldi oma palju kõrgemal seisvale vanemale sõbrannale ja heilitas teda isegi kuulmatul viisil. Embkumb, kas ta oli Corinnal juba tänavu vastas, kui see tuli laboratooriumist, või ta valmistas kodu mingi üllatuse, millega rõõmustada oma hoolidajat; ühe sõnaga, ei möödunud ainustki päeva, kus sünge naiskeemik ei tunnud, kuidas tihenesid sidemed noore kaaslasega. Ta ei saanud kujutella, et ta ei kuuleks enam sõsistavaid sõnu: „Corinna, sa oled mulle nii armas!" ta värises mõtteis, et mingi teadmatu kisuka talt ära Sonja. (Järgneb.)

Maailmamõistatus.

Manfred Kyber.

Dorothea Höbejalg astus mälja ja teretas hommikut tajaje kaagutamisega. Ekärama mäe lookles lõrget ta peakohal — hõlgavaam, mis, nagu nii jageti elus, ei seisanud mingisugustes mahekorras ta tujutusobjekti mõõtusega. Kana ei märganud sellest mõtagi. Ta maatas rahulikult ja sõbralikult igaühe kõlge, tõõs heatahtlust kogu maailma ja rahuloolu iseoma munakõllaste olemasolu vastu. Siis ta astus pikkamiji mõned samamud, sõbliis parema jalaga ja sõbliis maiema jalaga, astus ettevaatlikult tagasi ja maatles oma tööpäidu uurimalt pisut miituse peg ja ühe silmaga. Sest see on juba nõnda seatud. Mõnikord ta leidis tera, mõnikord ta ei leidnud. Mõlemat mõttis kana alandlikuna ja sõbralikuna. Siis ta sirutas kaela: „Ah, mis mul on teha — ah, ah, ah, mis mul on teha!" kaagutas ta.

Sõnnikuhunnikul seisis kukk Arminius Höbejalg. Ta maatas põlastamalt kõigele, mis seisis madalamal sõnnikuhunnikust.

„Ah, mis mul on teha — ah, ah, ah, mis mul on teha!" kaagutas jälle Dorothea Höbejalg.

„Midagi pole sul teha," ütles Arminius Höbejalg ja tehmitas suurejoonelisele tiiba.

„Mul pole midagi teha!" ütles Dorothea haavatult. „Kes muneb siis mune, kui mitte mina? Alles täna hommikul ma munesin ühe muna. Maailm ei teagi meel, kui ilusa muna ma munesin täna hommikul. Ah, kui ilusa muna, ah, ah, ah, kui ilusa suure muna!"

„Nagu oleks munemine ka mõni töö!" naeras Arminius Höbejalg ja sõbliis kõrgilt sõnnikuhunnikut.

Ait küla tänavat maatus üks part. Ta nimi oli Emilie Lamejalg. Tal olid alati jalad märjad, nagu see oli tema juures loomulik, ja ta mõõtesed silmad maatasid sõbralikult. Edasi omas ta, ja seda just eestätt oma olemusolu peategurina, haruldase, ei, ainulise sõõgitsu. Ja nõnda ta tatsutas ringi — vankum ja rahulik mass raskust ja sulgedest — ning kõhwetdas rõõmuga endale sõõe toitu.

„Mis on siis meel töö, kui seda ei ole munemine?" küsis Dorothea, maabates ühe silmaga kuke otsa.

„Töö on see, kui seistakse sõnnikuhunnikul ja laulbakse, nii et kuuleb kogu maa," naeras Arminius Höbejalg auväärselt ja laulis meel rõõkamamalt, nii et Emilie Lamejalg kukkus tohkunult küljekile.

„Kus ja isegi oleksid, kui ei oleks mune?" küsis Dorothea. „Ka sina istusid kord munakoores ja ma pidin su sealt maewaga mälja-hauduma. Kui ja sealt mälja ronisid, ei ojanud ja muud seiba kui piiks-piiks, nõõd aga seisad sõnnikuhunnikul ja mõnd kõrgeid toone!"

„Ma ei tea munadest midagi," ütles kukk. „Ma teen maid, kui aigab iseteadmus, ja see aigas mul siis, kui astusin esimest korda sõnnikuhunnikule ja laulsin. Sellest saati ma elan, sellest saati teen, et olen olemas — mees, kes seisab üle kogu maailma oma tiiba nii ja laulab. Ainult kanad räägiwad munadest. Kukk on olemas, nagu on olemas sõnnikuhunnik. Kukk ja sõnnikuhunnik on tipud, mis on lõõtsasamatud ja selgitamatud — nad on maailmamõistatus!"

„Ma ise hauduksin ju mälja, mu pojuke," ütles Dorothea. „Muna on lõõt, ah, ah, lõõt on muna, ah, ah, ah, lõõt, lõõt on muna!"

„Jätta oma kaagutamine," ütles Arminius Höbejalg ja sõbliis mõõtewalt. „Kas tõesti ta naised peaksid kord hakkama mõtlema?" haruties ta murelikult. „Ja kas tuleb uus aeg? Kuhu jäätsid siis sõnnikuhunnikud ja kuted, kui maailma maitsejad, sõrpärast et nad laulawad? Sest tõtt öelda muud kui laulda me ei oska."

Kas tuli uus aeg, see jäägu siin otsustamata. Aga torm tuli — äge, tume ja äkwarbam. Dorothea märkas seda, kana ei ole tormiga niiöelda kongeniaalne. Ta joostis kiiresti kuuri. „Ah, mis mul on teha — ah, ah, ah, mis mul on teha!" ohkas ta ja kadus pesja munade, munade ja meel kord munade juurde, sest täna õhtul tahtis Dorothea hakata hauduma — mõiteti pojaleti, kellest pidid tulema kanad, kes munemad jälle mune, ja kuted, kes seisamad uhkesti sõnnikuhunnikul ja laulamad!

„Mis te öieti mõtlete, palun?" ütles Emilie Lamejalg, kui esimene tormihoog puhus üle tee. Ka pardil puudub tormiga kongeniaalsus. Aga Emilie Lamejalg ei olnud selles teadlik. Ta maid laskis maoli mag peale ja jätsis kõik mun maa kõlgetõmbejõu ülesandeks. See jõub juba hoolitseb selle eest, et kanad, haned ja pardid ei lenda taewasse. Ta kaitses ka Emilie Lamejalga. Marutuul maid keeras ta kord ringi, nii et ta keeries iseoma telje ümber, ja hakkas siis uuretult ja rõõmsasti omale toitu sõõe kõhwetdama lõõne ajemel iba poolt.

Ülõnes kukk Arminius Höbejalg jäi tormiga kongeniaalselt püüma sõnnikuhunnikule. „Naised hakkamad mõtlema ja tõused torm. See on uus aeg. Tahan sellele määrilisele vastu minna ja jääda püüma," laulis ta suurewõitlilisel ja ajas tiiwad laiali tormile vastupanuks.

Aga ainsa hetkega oli ta jeult alla paisatud ja sõnnikuhunnik korratult segi mõisatud, kuid seda siiski peaiskaudselt, sest ülis õieri paigutatud sõnnikuhunnik ei taje oma sisemust nii kergesti maapõõtada. Arminius Höbejalg aga näis mõga halebana. Suled puseriti, istus ta seemeerel ja maasas üles oma ümberpaisatud troonile — kukutatud juurus! Kas siis tõepoolis oneri pidi tulema uus aeg?

Ohvul koonamajas haudus Dorothea Höbejalg munadel ja Arminius Höbejalg problemidel. Wäljas kõrgel sõnnikuhunnikul, kõigi kukkede trooni kohal aga õrasid igaweseid tähed — maailmad ja maailmamõistatused, ning munades liigutas end tolatesi uus elu — maailmad ja maailmamõistatused mõikrisel kujul, sugulased tähtedele ja kõigele igamesele.

„Just munadest on muidugi rumalus," ütles Arminius Höbejalg. „Maailmamõistatus algab jeult, kust algab iseteadmus, nii siis ta algab kuleest, kes seisab sõnnikuhunnikul ja laulab. Aga tõna tuli uus aeg ja miskes mu alla sõnnikuhunnikult. Nii siis on weel suremaid maailmamõistatusi kui sõnnikuhunnik ja ma ise. Suled kerkimad kohewile, kui mõtlen sellele! Kuule, Dorothea, on weel suremaidki maailmamõistatusi!" Ta puutus riimaga Dorothea kõige, eut kana magas ja haudus. „Ah, mis mul on teha — ah, ah, oh, mis mul on teha!" kaugutas ta magades tolatesi.

„Naised ei mõtle weel," ütles Arminius rahulolutult, „nad maid istumah munadel ja haudumah. Aga sellele maatamata on olemas maailmamõistatusi. Hommi nõtun jälle sõnnikuhunnikule ja lohendan nad kõik — kõik maailmamõistatused."

Romanowite kroon.

Otfrid Hansteini kriminaalromaan.

13

„Palun mitte segada mabele tunnistaja ülekuulamise. — Härra Windmüller, kas see, mis ma praegu ette lugesin, mastab täiesti ja igapidi tõele?"

„Jah."

Jälle tahtis Fleming püsti karata, ja jälle surus kohtunik teda energiliselt tagasi.

„Tunnistaja Windmüller, kas olete walmis kinnitama, kui maja, oma ütlust kohtu ees mandega?"

„Muidugi."

Fleming ei saanud end enam pidada.

„Härra kohtunik, mul on õigus kõnelda, ja ma tahan rääkida."

Kohtu-uurija maatas talle peaaegu ähwardawalt otsa.

„Mis on teil öelda?"

„Et see kõik pole tõsi."

Fleming pöördus Windmüllerit poole.

„Mees, kuidas tuleb teil päse mõita selliseid asju? Te teate mõga hästi, et see pole tõsi. Te teate mõga hästi, et olete nõinud minu üksainus lord, ja see oli würit Minolescu juuresoleku, kui maatasite koos oma ülemusega trooni kõrwe.

Millise jummaga on teid ära ostetud, et julgete anda malewannuet?"

Fleming oli hakanud kõnelema järjesti maljumini, ja kohtunik andis talle weidi woli. Imeküll miisil ei lõinud noormees jämedamaks, waid jäi rahulikuks, ajas enese kirgu kohtunikku ees ja ütles:

„Ma palun alandlikult, härra kohtunik, kuiesta minu selle mehe haamamiste eest. Ma pihsin oma kohuseks anda au tõele, sest nu sõbametunnistus ei andnud mulle rahu, aga ma ulun, et mul poleks maja lasta end läbi sõimata."

Kohtunik patjutas rahustamalt temo õlale.

„Muidugi, muidugi, härra Windmüller."

Fleming ei tundnud end ise enam liiga — ma pean — —"

Kohtunik pöördus ümber.

„Suu peate pidama ja muud midagi! Ülekuulamine on lõppenud. Te peatste hõbenema, et teie, kes te tahate olla haritud inimene, katsute siin minu silmade all heidutaba teile tõõtamata saanud tunnistajat."

Fleming lõi rusikaga lauale.

„Ma protesteerin — —"

„Lige wait mõi ma laien panna teid vanbu. — Wangiwahi, arresteeritu tuleb mõisa ära!"

Pöörales mõisa järgis Fleming mõhile. Kongi lõwel ütles ta:

„Ma tahan kõneida oma advokaadiga, härra kohtunõunikku Sendlingeriga."

„Ma teatan wiibimata härra kohtu-uurijale."

— — — — — — — — — — — — — —

Katjana oli weetnud paar ülikurba päewa. Rüüb alles, kus ta meest ära sõitnud, langes ta üsna kokku. Poleks Fleming ise kaotanud praegu Saksasse sõitmat laewa, oleks ta jäänud kinblaks oma ametisele, sõita widibimata tagasi kõju. Rüüb lebas ta tummas meelehelites ekemel. Äsjata katsus proua von Dohna rahustaba teda, kes ta nõis oma leinas peaaegu weel ilusam kui warem.

„Kaas, kaas, kõik peab weel selguma."

Katjana raputas pead.

„Et maailm lahtiustab minu, seda ei panne ma pahaks. See on loomulik. Aga et tema — tema — ja ma usksin, et ta tundwat minu. Niisiis polnud tema armastus muud, kui möödum pomastus. Ainult minu leha ihaldas ta, mind midagi. Mu hingest polnud tal aimu. Kuidas oleks ta muidu pidanud wöimalikuks, et mina — et mina — tegin seda. Ma arwasin, et meie hinged kuuluwad teineteisele — kuid oneti ei tundnud me teineteist, me olime kaks wöörast inimest. Ma ei teadnud temast midagi, sest ma pidasin teda suuremeelseks ning ölisaks. Ja tema ei teadnud minust midagi; tal polnud aimugi minu suurest pühast armastusest, sest muidu poleks ta wöinud pidada mind wargaks."

Pärwi möödus, ja ikka jälle rääkis Tatjana neidsamu sönu.

Ta ei näinud midagi Madeira ilust, ei midagi öitsewatest lilledest pargis, ei midagi kohisewast meresi. Ta istus maid endamisi ning arutas kurbi mötteid.

Hispaania aurik läi wärskeid ajalehti Lissabonist. Proua von Dohne, kes oma abikaasaga waremalel aegadel, kui see oli weel diplomaatlikus teenistuses, palju reisinud, waldas hispaania ning portugaalia keelt. Ta jälgis teateid Lissaboni ajalehes, luges kokkunud nägu ja astus Tatjana woodi ette. Ta oli kaalunud, kas teha seda, kas waimistada haigele uusi erutusi. Lõppeks tegi ta seda täie teadmisega.

„Ollaton sönum. Juweelide wargus on selgitatud."

Tatjana naeratas kibedasti.

„Miis puutub see minusse? Ma teadsin ju, et pole süüdlane. Mind tapab maid see, et pidin peituma nii rängasti oma mehes."

„Teie abikaas, härra kindralkonsul, sai arrestecritud Lissaboni."

Tatjana ajas ennese sirgu.

„Egon? Mispärast?"

„Sest ta ise on süüdlane."

„See on wöimatu."

Proua von Dohne luges ette pika artikli. Ta luges kindralkonsul Flemingi äkilisest kadumisest ja juweliiri tunnistused.

Tatjana istus liikumatult asemel ja proua von Dohne ütles:

„Teie peate seda ju teadma, armas laps. Ons see wöimalik? Kas on mõeldaw, et teie abikaas wöttis wastu tol hommikul kell kuus juweliiri?"

Tatjana mõtles.

„See oli jamal öösl, kui tulime Nadomitskite juurest ballilt. Mina magasin tugewasti."

„Ja et juweliir wahetas järgnewal öösl kiwid — —"

„Siis olime meie juba teel Hamburgi."

Proua von Dohna noogutas tõsisselt.

„Jõegi härra doktor Schlüter näib olewat weendunud teie abikaasa süüs, sest tema ise wiis kindralkonsuli wangina Saksamaale, — Waene armas laps! Seda poleks mina ustunud. Wõi nõiwõisi tõsus ta teie armastusest! Tema ise saatis kordu kuriteo, ja tahtis weretada süü teile."

Tatjana heitis kõikumatud wana beami taela ümber.

„Ja mina armastasin teda nii tõpmatult — ja temu tõusu nõnda minu ümbed!"

„Ets ole, laps, mõtle ujute la teie tema süüdlie?"

Tatjana waatas teile abitus leinas otsa.

„Kas ma ei pea usksma?"

Ta nuutu jälle.

„Oi, kui halwad, kui halwad on inimesed!"

Proua von Dohna wöttis Tatjana pea oma mõlema käe wahele ja lükkas selle oma taha. Tema juu ümber mängles iseõgune naeratus.

„Waadake, laps — —"

Tatjana ei saanud aru.

„Kui teie abikaas oli ummitud paljude olukordade läätu tahtleme wõimuks ceis, pöörgaste teda ja oltne kuri talle, ja nõõb — Ütsainus ainikel ajalehes, millest te ilegi ei teu, kas see wastab tõele — ja teie tahtele ise!"

Tatjana wõstis ehmunes silmad.

„Kas teie usute — —"

„Ma ei usu midagi, armas laps. Ma tahtsin anda teile maid wäikse maatsuse. Ka suurim armastus wõib tahelda. Ja nõõb midagi muud. Siin on kiri."

„Kas Egonilt?"

„Ei, tõnusjar doktor Schlüterilt. Kas tahate lugeda? See tuli praegu õhupostiga läte mere."

„Ma ei saa lugeda. Palun, lugege mulle ette."

„Armuline proua, pole wöimatu, et olete tundnud ajalehtede kaudu uuest õnnetusest, mis tabanud teie abikaasat. On õige, wäga palju olukordi räägib tema wastu. On tõeli õige, et kullajepp kordas oma tunnistuse teie abikaasa juuresolelul, ja et selle sõnu tõhus on weendunud teie mehe süüs. Eiisti tahtsin teatada teile, et usun ta praegu, nagu waremgi, teie abikaasa süütusse, ja et teen töö, millega paljastada tõelise süüdlase. Wahest mõnda teie abikaasa ärnetus teie südame tema wastu. Ma teatan teile kõrwalt, kuidas aeneb aji ja lilan juure, et ta teie mõnd on wada mõmjest tahtlustusest.

Kõige austusega

doktor Schlüter."

Proua von Dohna naeratas:

„Waadake, laps, see on möörast, kriminaalometnik, selle tõhus usuda inimese süüdlie, ja temu ujaldab teid mõlemaid rõõdem kui teie usaldate teineteist."

Tatjana puhkes maljusti nutma ja pani oma pea wana daami rinnale,

„Teil on õigus! Kui ruttu, kui lõpmata ruttu lahkustawad inimsed üksteist, kus nad armastawad."

Proua von Dohna aga sõitas õrnasti ning taja mõma noore naise juukseid.

10. peatükk.

Kriminaalkomisjar doktor Schlüter istus oma töölaas. Ta oli pahane. Nõrgalju kui ta ka ei murdnud pead, ei leidnud ta mingit toetuspunkti, millest haarata kinni uurimiste. Ta oli kuulanud põhjalikult üle tõst teenijad kindralkonsuli majas. Ü kroon wahepeal seal olnud, selleest polnud oma kellegi. Kõik aga mõõtes teener Johann seda kuri pakki, millega kindralkonsul tol pärastlõunal läju läinud, ja seda mahagonikasti, mille ta hommikul pärast abikaasa äraseitu jälle kaasa võtnud. Sel päeval, mil noor naine mõned minutid üksi millas mõtlis ning oma asju pakkis, polnud ükski võõras astunud nende majja. Kas waheset kisti tol hommikul kell kuus ning sellele järgnemal öö kella kaie ning kaime wahel juweliir Windmüller majja tulnud, selleest ei teadnud keegi. Nii siis ei võinud olla juttu warguseest mõõgaswoest — mõtlama nagu oli kaljukindel, et juweliirile mõtmane ärsus oli õige.

Kindralkonsul salgas, aga kahus ei uskunud teda, ja Windmüllerit ärlene rõõstus näitis oma mõstu. Ükskõnus momenti oli, mis weel selgitamata — kuid see ei pakkunud kõesolevat herkel kõige wähemalki näpunäidet.

Kindralkonsul arreeeritine neljapäeva eest oli ajanud kihewile kogu ajakirjanduse. Nõiuguist sensatsiooni tuli kajastada. Hiiglaliuurtes tähtedes ilmusid artiklid „Suurfinantsi skandaalist". Fleminglt ponga aktsiad langesid pöörase kiiruega. Ametnikud istusid kahmatute nägudega pultide taga ning jõlistasid eelolevait kokkumarjemisest. Kaubanduslõunuit Gebauer oli päevad läbi vanges ning töötas palawiinlisest prokuröri Hintringeriga, aga ka neile ei laitnud mingit pääsetee.

Nüüd sai weel kahekja päeva mõõsli tähtajani. Ühe kiwi eest, mis leitud proua kindralkonsuli juurest, ja mis oli kõige edawam kolmest kahumaalinud priljantidest, võis kaela parimal juhul kümmeneiat dollarit —

Kirjade kaas, mis tõi hommikpalt komisjarile, oli mõne maitsekas ümbrik mere mapiga.

„Te teelste mulle suure meelehea, mõga austatud härra komisjar, kui olekste nii lahked ning asuksite kõige minu poole. Loodan, et mõin anda Teile mõtte näpunõõte, mis kunstaks Teid kindlasti, kõik see puutub Romanowite kroonl.

Wladimir Nabomirski,
Wene endine peaminister."

Schlüter hingatas kergendatult.

Kas lõppeks ometi mõne mõõgustiir?

Niipea kui ta arwas saabunud joodja tunnil, sõitis ta willaõe, kus elas wene endine tähtis riigimees, ja leda võetti mõõtu kohe.

„Härra doktor, ma ei tea, kas ütlesin wahest liiga palju, kui kirjutasin teile artawast näpunäitest Romanowite kroonl kohta. See on wist küll hoopis tühine asi, ja seepärast tahtsin lõnelda alul teiega, enne kui pöörduda politsei poole.

Kas on teil teada, et minu sugulane Tatjana Fleming läis oma mehega õhtul enne äraseitu Nadelraste minu juures, kus oli koos mõne jelastaud?"

„Tean küll, eksellents."

„Sel õhtul kandis proua Fleming peas mõga harulbaist priljantidest ja muudest imelistest juweelidest koostatud kroonl, mille kohta ta küll tõendas, et kindralkonsul olemat saanud päästa selle Gedunowi perekonna aaretest. Aga mina olen jõudnud wahepeal weendumusele, et see oli Romanowite kroon."

Schlüter naatas üksi.

„Imelik! Selleest pole lausunud seni sõnagi et kindralkonsul ega teme abikaasa."

„Ma ei usu ise ka, et see asi kuidagi tähtis. Kogu õhtu kandis proua Fleming kroonl peas, ja on ju enam kui kindel, et minu majas ei võinud juhtuda sellega midagi. Kuidas võis see ka olla? Oletame siiski seda, et keegi minu tõõlalisest, seda ma ju ometi tundsin isiklikult, oleks kurjategija, siis oleks ta ju vidanud kandma weeritaskus mõõtawad mõõtekiivid. Ja kuidas teadis ta maruõõda end nendega? Ma tahtsin juurustada selleest teile mõõd seepärast, et pean paremaks, kui kuulete selleest minult, mõõd mitte teistelt."

Komisjar noogutas.

„Tänan südamlikult, eksellents. Muidu, need mõõtekiivid on ülide weel kaunis tume mõõstatus. Te teate, et nüüd mõõbetaste, nagu oleks juweliir Windmüller mõõetanud kiivid kindralkonsuli soowil. Too meeg olemat tunnistanud seda otse kindralkonsuli nähes ning kuulnes. Aga ka see on omapärane olukord. Too juweliriabiline pidi olema harulbane kunstnik, kui tal õnnestus ülesõõtte järgi valmistada ühe päeva jooksul peaaegu kaubselt sarnanewateest kiividest niisugused jõlsenduled, et need paistsid ülma ainult ameerika asjatundjale. Minu arwamis, eksellents, on siin weel mõistatusi, millest seni pole aimu kellegi."

Sel hetkel astus ülse kõgi daam, naatas imetunnes võõrale härrale, kes istus endise ministri juures, kummardus lühidalt ja ütles:

„Vabandust, eksellents, ma ei teadnud, et teil lõõlaline. Ma tahtsin lubada endale tuua teile mõõd harjunud eine."

Schlüter oli sekundiks nagu ülesleest tabatud. Aga ta mõistis warjata oma üllatust ja ütles wõisakalt:

„Aga palun, elektrielleritz, ärge laste end segada."

„Peaminister naeratas.

„Ma olen parfeem, kes peab elama tõdesti ärsti eestirjade järgi."

Noor daam oletas landlu ühe klaasi weiniga ja tulbrehu paari mõõtemaga elektrielleritsi ette ja läljus.

Minister inles paksumalt.

„Kas lubate mahelt, härra doktor, et ma ka teile — —"

„Aga ei, tõesti mitte, elektrielleritz, tänan jõudmelt. — Kuid lubage eõtada ühe küsimuse: Kes oli see daam?"

„Minu majapidamise juhataja, proua Elmira Bartels."

„Tal on imetlus tõlam altohäälel."

Minister naeratas.

„See on üldse huvitaw ilt."

Seda oli ta ka tõepoolelt. Kaswult suur, meibi mehelik oma liigutustes, turigi tema kondune kogu polnud leejuures kuguqi kõhmakas. Teraweeti lõigatud näojooned, mustad juuksed, millesse kõgunesid hoolimata noorest aastatest juba mõned malgeb halgukeed. Jõunakawõitu kõug ja tarkade silmade üle harulbalelt tugewad kulmud.

Schlüter oli jälle tõesti tabatalus.

„Ons see daam juba kaua siin majas?"

„Umbes üks kuu. Ka tema mees teenis lühikest aega minu juures, ja lahkus kahe nädala eest. Nad mõlemad on elanud üle raskeid raskuseid. Mees oli maxem ametis insenerina kuskil kaks ettemõtles Peterburi lähedal. Pärast revolutsiooni kõtumartemist kaotusid mõlemad tänta teiluborba, nad kaotaid kogu varanduse ning miibrib healegi furmachus. Würst Andrejem Minolescu tundis nerb ja pallas mehe enda juure autojuhiks. Nii aiuß abielupaar, kes pääsetud jõna tõtles mõtles, mõlgaiurmast, temaga Rumeenia ja siirdus umbes kuu aja eest mürstian Saksamaale. Te teate, et mürst Minolescu lähab diplomaatlikul ülesandel Lõuna-Ameerika, ja ünna ei lae ta nerb mõlemaid kaasa mõtta. Ta loovitas nad mulle. Kuigi ma leidsin oma majas mehele maid ajutise teenistuse, jätsin naise maaleibi üüa ja ma olen temaga mõga rahul. Siiategi, kus ta on läbi ning läbi hariitud ja mõna tõttlime. Mehele leidsin ma lahjuks küll ainult mõnes päevaks töös. Ta paranbas minu majas elektrivõlgeade. Ennets leidis ta endale teenistuse elektrotehnikuna ühele Stinnesi ausiitule ja nii läi proua Bartels üüri minu juure. Kuid nüüb tuleb kõige imetlum oli. Jaaah, austatud härra doktor. Saaks teenrtab tähi inimesi oma tujube järgi.

Alul on inimesed juures häbas, on peaaegu nõlga turvemas, ja äkki tuleb laatuiele tähe puhata neile rüppe määratu õnne.

Umbes mõie päeva eest teatas mulle proua Bartels, et nad saanud ootamata helleldi Ameerikas furnud fugulaelt suure pärandusje, ja nii lahkub ta juba homme minu majalt. Kahju! Ka minu abikaaja oli temaga mõga rahul."

Schlüter naeris.

„Seda võib usluda. Ta on igatahes mõga omapärane inimene. Lubage veel üks küsimus: Millal lahkus tema mees teie majalt?"

(Järgneb.)

Naerev maailm.

Ünn ünnetuses.

Daam (vagunis): „Milline ünn ometi! Oleksin peaaegu oma reisikohvri unustanud!"

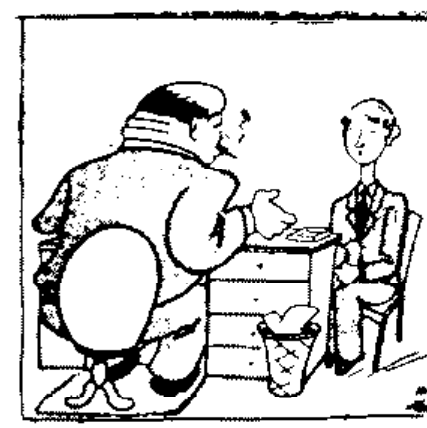

Tänapäeva tõotus.

„Teie palk on 10 krooni kuus ja peale selle on teil võimalus peadirektoriks saada!"